

Teresa Gaworczyk

DZIAŁALNOŚĆ BIBLIOTEKI GŁÓWNEJ UMCS W ROKU 1991

INFORMACJE OGÓLNE

Na podstawie Ustawy o szkolnictwie wyższym z dnia 12 września 1990 r. przestała istnieć Rada Biblioteczna, będąca organem kolegialnym, powołanym do kierowania wspólnie z dyrektorem Biblioteki systemem biblioteczno-informacyjnym Uczelni. Nowo powołana Rada Biblioteczna, której kompetencje mają charakter opiniodawczo-doradczy, jest organem podległym Rektorowi. W jej skład z ramienia biblioteki weszli: dyrektor, kierownicy pięciu oddziałów Biblioteki, dyrektor Biblioteki Filii UMCS w Rzeszowie oraz pięciu wybranych przedstawicieli pracowników Biblioteki Głównej.

Rada Biblioteczna rozpoczęła swoją działalność od zgłoszenia kandydata na stanowisko dyrektora Biblioteki Głównej, zwolnione na skutek odejścia mgr Jadwigi Olczak na emeryturę. Na stanowisko dyrektora została powołana, od dnia 12 grudnia, mgr Teresa Gaworczyk.

Nastąpiła też zmiana na stanowiskach kierowników Oddziału Informacji Naukowej oraz Oddziału Prac Naukowo-Dydaktycznych. Wszystkim kierownikom oddziałów oraz kierownikom bibliotek zakładowych powierzono pełnienie ich funkcji na okres czterech lat, tj. od 30 września 1995 r.

Najtrudniejszym problemem Biblioteki, który jeszcze ostrzej wystąpił w 1991 r., była sytuacja lokalowa – i to zarówno w Bibliotece Głównej, jak i w bibliotekach zakładowych. We wszystkich zabrakło miejsca na nowe nabytki materiałów bibliotecznych.

Problem ten w gmachu Biblioteki Głównej mógłby być rozwiązany poprzez uzyskanie 622 m² zajmowanych przez Bibliotekę Akademii Medycznej. Władze uczelni postanowiły rozpocząć działania zmierzające do uwolnienia tej powierzchni.

Po stronie pozytywów spraw lokalowych należy wymienić ukończenie remontu w Bibliotece Wydziału Pedagogiki i Psychologii oraz w Bibliotece Wydziału Prawa i Administracji, a także modernizację gabinetu muzycznego Biblioteki Głównej.

Poważnym problemem jest też stan urządzeń technicznych w gmachu Biblioteki Głównej, zwłaszcza wind osobowych, na których wymianę, podobnie jak wcześniej, nie było pieniędzy.

Polityka gromadzenia zbiorów oparta była w minionym roku na analogicznych jak dotąd zasadach, tj. starano się realizować wszystkie potrzeby Uczelni. Jednak na skutek trudności finansowych, które w IV kwartale prawie całkowicie uniemożliwiły dokonywanie zakupu, ogólna liczba opracowanych zbiorów zmniejszyła się w stosunku do roku 1991 o 18,9%. Największy spadek, bo aż o 27%, nastąpił w zakresie wydawnictw zwartych (z 18 139 wol. do 13 199). O 90% wzrosło natomiast opracowanie trzech rodzajów zbiorów specjalnych: kartografii, plakatów i dokumentów życia społecznego – dzięki możliwości zatrudnienia w roku sprawozdawczym pracowników na stanowiskach opracowania zbiorów ikonograficznych i dżs.

O 32% zmniejszyła się liczba tytułów czasopism bieżących. Biblioteka zrezygnowała z części prenumerowanych czasopism byłego Związku Radzieckiego – niezgodnych z kierunkami działalności naukowo-dydaktycznej UMCS – oraz z popularnych. Przestało się ukazywać wiele czasopism polskich i chociaż pojawiło się ok. 300 tytułów nowych, ogólna liczba tytułów czasopism bieżących uległa zmniejszeniu z 3300 w 1990 r. do 2232 w 1991 r. Z czasopismami retrospektywnymi liczba tytułów czasopism w Bibliotece Głównej wyniosła z końcem roku 19 300.

Czytelnictwo w Bibliotece Głównej wzrosło w stosunku do roku 1990 o 6,5%. Wzrosła także, o 6,6%, liczba zarejestrowanych czytelników oraz o 14,3% liczba wypożyczonych na zewnątrz woluminów. Zmalała natomiast o 1,8% liczba odwiedzin w czytelniach i o 21% liczba woluminów udostępnionych na miejscu.

Realizacja 120 953 rewersów, o 6,2% większa niż w roku poprzednim, odbywała się w bardzo utrudnionych warunkach z powodu wymiany instalacji elektrycznej w części pomieszczeń magazynowych. Prace remontowe łączyły się z koniecznością oczyszczenia wszystkich materiałów bibliotecznych, magazynowanych na V i VI piętrze.

Oddział Magazynów dokonał także dwukrotnego sprawdzenia kolejności sygnatur książek na regałach, a także porównał swoje kartoteki ze stanem księgozbiorów w magazynie oraz uaktualnił katalog topograficzny wydawnictw ciągłych. Przygotował i przekazał do oprawy 5580 woluminów (o 44,9% więcej, niż w roku poprzednim) oraz dokonywał stałej naprawy książek w ramach własnych możliwości. Mimo tych działań ok. 30% księgozbioru nie powinno się było udostępnić z powodu stopnia ich zniszczenia.

Pewnym osiągnięciem Biblioteki było przekazanie, po raz pierwszy, 16 cennych starych druków zakażonych pleśnią, do odkażenia w komorze próżniowej Centralnego Laboratorium Konserwacji Archiwaliów Archiwum Głównego Akt Dawnych. Także po raz pierwszy poddano konserwacji i renowacji 10 cennych obiektów zbiorów specjalnych, w tym dwa inkunabuły, trzy stare rękopisy oraz dwa obiekty kartograficzne z okresu starodrukowego. Było to możliwe dzięki 50-milionowej dotacji pieniężnej z MEN z przeznaczeniem na konserwację starych druków.

Nieprzerwanie działająca na terenie magazynu Sekcja Kontroli Zbiorów sprawdziła 400 000 sygnatur druków zwartych i wpisała do rejestru ubytków 1776 woluminów. 1317 woluminów znalazło się na wykazie braków bezwzględnych.

Dwukrotnie przeprowadzono też skontrum księgozbiorów podręcznych czterech czytelni: humanistycznej, matematyczno-przyrodniczej, czasopism i informacyjno-naukowej o łącznej liczbie 16 189 woluminów i stwierdzono ubytki wynoszące 0,14%.

Na terenie magazynów zbiorów opracowanych oraz druków zbędnych działła w ciągu całego roku biblioteczna Komisja Selekcji Zbiorów. W części tzw. księgozbioru „W” komisja zredukowała ilość przestarzałych podręczników i skryptów oraz innego rodzaju wydawnictw, co do których wiadomo, że wystarczają egzemplarze znajdujące się w księgozbiornie głównym.

Z druków zbędnych Komisja przygotowała jednorazową wysyłkę książek z dziedziny nauk politycznych do Biblioteki Uniwersytetu Lwowskiego w związku z powołaniem na tym Uniwersytecie Instytutu Nauk Politycznych oraz książek z zakresu historii Polski, głównie o charakterze literackim, do szkoły polskiej w Ejszyszkach na Litwie.

Dla potrzeb kontroli i selekcji zbiorów Oddział Opracowania Wydawnictw Ciągłych kontynuował i ukończył kartotekę inwentarzową wydawnictw ciągłych. Rozpoczęcie kontroli tych wydawnictw zaplanowano na koniec 1992 r.

Oddział Opracowania Wydawnictw Ciągłych kontynuował także meliorację katalogów – głównego i wewnętrznego w celu dostosowania tytułów w opisach czasopism katalogowanych dawniej do zasad stosowanych obecnie. Ponadto likwidował powstałe w katalogu ubytki oraz wymienił karty zniszczone.

Oddział Katalogów wykonał szereg prac porządkowych, wynikających z protokółów likwidacyjnych, protokółów zagubień i zmiany skierowań. Podobnych zabiegów dokonywał Oddział Opracowania Druków Zwartych Nowych w katalogu wewnętrznym.

Oddział Reprografii wzbogacił się o czynniko-kopiarę „Canon NP-780” – urządzenie do uzyskiwania odbitek kserograficznych z mikrofilmów, wywoływaczkę „ABR 260 US” oraz uzdatniacz wody. Ten wysokiej klasy sprzęt zakupiony został w Niemczech za 400 mln zł, uzyskanych w połowie roku z Ministerstwa Edukacji Narodowej.

PRACOWNICY

Poważnym problemem Biblioteki jest pogarszająca się sytuacja personalna. Sfeminizowanie załogi powoduje dużą absencję; sześć osób przebywało na urloпах wychowawczych, a ich etaty pozostawały nie obsadzone. Ponad 5 tys. dni wyniosły łącznie urlopy wypoczynkowe, zwiększone w roku 1991 dla 79 osób do 42 dni, urlopy szkoleniowe i okolicznościowe oraz zwolnienia lekarskie. Jeśli się przyjmie, że w roku sprawozdawczym było 261 dni roboczych, praca na stanowiskach Biblioteki Głównej odbywała się przy stanie osób zmniejszonym prawie o 20 etatów. W tej sytuacji utrzymanie dwuzmianowej obsady, zwłaszcza w Oddziale Udostępniania i Oddziale Magazynów, stawało się coraz trudniejsze, aż trzeba było w październiku zlikwidować, na okres dwóch tygodni, drugą zmianę w magazynie czasopism.

Trudności personalne, z którymi borykał się w ciągu całego roku Oddział Magazynów i Konserwacji Zbiorów, spowodowane były także wyjątkowo dużą fluktuacją stanu zatrudnienia w tym oddziale. Do Oddziału Udostępniania i Oddziału Magazynów przesuwani byli okresowo pracownicy innych oddziałów.

Problemy związane z personelem były powodem trudności organizacyjnych nie tylko w tych dwóch oddziałach. Coraz ciężiej było Bibliotece sprostać zadaniom podstawowym, a równocześnie rozwiązywać takie sprawy, jak: gospodarka drukami zbędnymi, wzmoczenia kontroli nad czytelnikami w związku z występującym coraz wyraźniej zjawiskiem kradzieży i dewastacji książek, unowocześnień i rozszerzenie działalności informacyjnej, które warunkowane jest nie tylko środkami finansowymi.

Od października 1990 r., kiedy miały miejsce ostatnie podwyżki i awanse, uposażenie pracowników nie uległo zmianie i w roku 1991 wynosiło średnio 1 372 000 zł.

Według stanu na dzień 31 grudnia w Bibliotece zatrudnionych było 169 osób, a pracujących efektywnie – 161: 98 osób w Bibliotece Głównej, 63 w bibliotekach zakładowych.

Podział pracowników według stanowisk przedstawiał się następująco: 10 bibliotekarzy dyplomowanych, 56 kustoszy, 23 st. bibliotekarzy, 20 bibliotekarzy, 22 ml. bibliotekarzy, 32 st. magazynierów i magazynierów, 5 pracowników technicznych.

GROMADZENIE I STAN ZBIORÓW

W roku sprawozdawczym nastąpił spadek ilości nabytych woluminów i jednostek w stosunku do roku 1990 o 4870.

Ogółem przybyło 23 130 woluminów i jednostek obliczeniowych. Z tego 13 963 wciągnięto do rejestru nabytków, 2448 wpisano do kartoteki akcesyjnej czasopism.

W rejestrze nabytków przybyło: 2516 woluminów i jednostek obliczeniowych: z kupna 10 217 egzemplarzy obowiązkowych, 981 darów i 710 woluminów i jednostek z wymiany.

Wśród wymienionych nabytków było: 11 922 książki, 427 egzemplarzy wydawnictw ciągłych, 1314 jednostek zbiorów specjalnych.

W kartotece akcesyjnej czasopism bieżących odnotowano przybytek 2448 egzemp. (w 2232 tytułach), w tym z importu – 494 egz. (i tyle tytułów).

Ogólna liczba tytułów bieżących czasopism zagranicznych w Bibliotece Głównej wynosiła 706.

Z materiałów nie objętych rejestracją: 357 jednostek przekazano do zbioru dokumentów życia społecznego, 3 009 do zbioru opisów patentowych oraz 3353 woluminów i jednostek obliczeniowych bibliotekom Akademii Rolniczej i Politechniki.

Duży wzrost cen wydawnictw, zwłaszcza zagranicznych, ilustruje fakt, że mimo zmniejszonych wpływów wydatki w stosunku do roku poprzedniego uległy zwiększeniu o prawie pół miliarda złotych. Trzeba przy tym zaznaczyć, że nie została w całości dokonana przedpłata na prenumeratę czasopism zagranicznych w 1992 r. Uczelnia wpłaciła tylko 1 mld, uzyskany z MEN w formie dotacji, co spowodowało 1 mld 700 mln zł zadłużenia UMCS w ORP-anie.

Mimo trudności finansowych Biblioteka dokonała kilku większych korzystnych zakupów, a wśród nich: wydanie z 1991 r. 32-tomowej encyklopedii brytyjskiej – *Encyclopaedia Britannica*, 12-tomowej encyklopedii filmu *The Motion Picture Guide* oraz *Encyclopaedia of the Third Reich*.

Zostały też uzupełnione wieloletnie luki w niektórych importowanych czasopismach dla zakładów, jak „Annuaire Français de Droit International” czy „The British Yearbook of International Law”.

Niezwykłą wartość posiada też kilka darów zagranicznych. Dzięki nawiązanym w 1990 r. przez Bibliotekę kontaktom Uniwersytet im. Iwana Franki we Lwowie przekazał 42 brakujące w zasobie bibliotecznym zeszyty „Kwartalnika Historycznego”. Od wydawnictwa K. G. Saur w Niemczech Biblioteka otrzymała monumentalne dzieło *Deutsches Biographisches Archiv* w postaci 1447 mikrofisz, zawierające informacje z 264 najcenniejszych niemieckich pozycji biograficznych od czasów najdawniejszych do początku XX wieku.

Zbiór starodruków wzbogacił się o siedem cennych poloników z XVII i XVIII wieku. Z wydawnictw kartograficznych zakupiono: szczegółowe mapy typograficzne byłego i obecnego województwa lubelskiego i Bieszczadów, najnowszą *Mapę Republiki Litewskiej*, najnowsze wydanie atlasu samochodowego Europy Zachodniej, nowe wydanie atlasu świata Haacka, *Mapę turystyczną Karpat Polskich* z 1928 r. i litografię – plan Krakowa z 1931 r.

Do zbiorów ikonograficznych przybyło 14 prac grafików lubelskich.

Zestawienie stanu zbiorów opracowanych i wpisanych do inwentarzy

Rodzaj zbiorów	Przybytki w 1991 r.	Stan na 31.12.1991 r.
A. Zbiory podstawowe	wol.	wol.
druki zwarte nowe	13 199	633 445
wydawnictwa ciągłe	6 463	294 473
B. Zbiory specjalne	jedn.	jedn.
rękopisy	4	765
stare druki	44	19 012
zbiory kartograficzne	316	31 902
zbiory ikonograficzne	67	19 848
plakaty	503	8 514
nuty	577	12 441
taśmy magnetofonowe	7	268
płyty	–	2 791
dźs	722	7 272
prace doktorskie	28	1 808
opisy patentowe	2 291	324 831
mikroformy	31	4 123
Razem zbiory specjalne	4 590	452 573
Ogólny stan zbiorów	24 252	1 380 491

Do katalogów Biblioteki przybyło łącznie 57 166 kart.

UDOSTĘPNIANIE

Udostępnianie zbiorów Biblioteka prowadziła, zgodnie z zatwierdzonym w 1989 roku regulaminem korzystania ze zbiorów, w dwóch wypożyczalniach – miejscowej i międzybibliotecznej oraz w siedmiu czytelniach, o łącznej liczbie 336 miejsc. Czytelnie głównie, tj. humanistyczna, matematyczno-przyrodnicza i czasopism czynne były od 8. do 20 w dni robocze oraz od 8. do 14. w wolne soboty, niedziele oraz w czasie przerw w zajęciach dydaktycznych.

Liczba zarejestrowanych w Bibliotece czytelników wyniosła 8801, w tym: 5979 studentów UMCS, 1388 studentów innych uczelni, 896 pracowników UMCS, 193 pracowników innych uczelni oraz 149 czytelników tzw. zbiorowych, czyli instytucji.

Udostępniono łącznie 182 167 woluminów i jednostek obliczeniowych, w tym: 131 000 książek, 48 257 wol. czasopism, 1655 jedn. zbiorów specjalnych oraz 1255 kopii jednostek bibliograficznych.

Odnotowano 6050 zamówień nie zrealizowanych.

W czytelniach zarejestrowano 56 513 odwiedzin i udostępniono łącznie 138 015 jednostki obliczeniowe.

Udostępnianie na miejscu z podziałem na czytelnie:

Udostępnianie na miejscu z podziałem na czytelnie

Czytelnia	Ilość odwiedzin	Liczba udostępnionych jednostek
Humanistyczna	35 730	76 972
Matematyczno-przyrodnicza	3 241	6 372
Czasopism	13 194	44 732
Informacyjna	72	115
Zbiorów specjalnych	1 128	3 428
Bibliograficzna	3 148	6 307

Wypożyczalnia miejscowa wypożyczyła 40 683 książki, wypożyczalnia międzybiblioteczna 1918 jedn., z czego 785 bibliotekom krajowym i 4 zagranicznym. Z bibliotek krajowych sprowadzono 1049 woluminów i jednostek, z zagranicznych – 80.

W gabinecie muzycznym dokonano na rzecz czytelników 16 nagrań utworów muzycznych oraz 12 nagrań językowych.

Oddział Reprografii, świadczący usługi na rzecz indywidualnych i zbiorowych czytelników Biblioteki Głównej UMCS oraz bibliotek Akademii Rolniczej i Politechniki, wykonał z materiałów znajdujących się w zbiorach Biblioteki oraz sprowadzonych przez wypożyczalnię międzybiblioteczną: 20 483 klatek mikrofilmów, 16 143 fotokopie, 556 przezroczy, 330 reprodukcji, 224 589 kserokopii.

Spadek ilości wykonanych klatek mikrofilmów w stosunku do roku 1990 o ponad 69% oraz wzrost o 74% liczby kserokopii jest wynikiem zakupienia dla Oddziału Reprografii z końcem 1989 r. dwóch kserografów oraz objęcia usługami studentów, a także dużej różnicy między ceną kopii fotograficznych, a cenę kserokopii.

Z udostępnianiem zbiorów wiązało się wiele prac niewidocznych dla użytkowników, jak stała stelekcja księgozbiorów podręcznych, melioracja katalogów księgozbiorów podręcznych, kontrolowanie i porządkowanie księgozbiorów, monitowanie zadłużeń, rozliczanie zagubień, meliorowanie kartotek rewersów oraz rozwiązywanie problemów organizacyjnych.

DZIAŁALNOŚĆ INFORMACYJNA

Działalność informacyjna prowadzona była przez Oddział Informacji Naukowej, a także przez Oddział Katalogów i Oddział Zbiorów Specjalnych. Doraznie prowadziły ją również agendy udostępniania zbiorów.

Jedną z podstawowych form działalności informacyjnej było udzielanie informacji bibliotecznych, dopomagających w korzystaniu ze zbiorów Biblioteki oraz w lokalizacji książek, których Biblioteka nie posiada; informacji bibliograficznych, wskazujących odpowiednie bibliografie i wyjaśniających metody korzystania z nich, zestawiających piśmiennictwo na określony temat, ustalających brakujące elementy opisu bibliograficznego; informacji rzeczowych, podających konkretne dane, związane z pracą bądź zainteresowaniami czytelnika.

Biblioteka prowadziła też informację zbiorową w postaci oprowadzania wycieczek i organizowania wystaw.

W okresie sprawozdawczym udzielono ok. 2 300 informacji bibliotecznych, 161 informacji bibliograficznych i 338 informacji rzeczowych. 16 informacji miało charakter kwerend, wymagających większych poszukiwań. Sporządzono jedno zestawienie bibliograficzne i wysłano innym bibliotekom 26 kopii zestawień wykonanych wcześniej.

Formą działalności informacyjnej było też 6-krotne opracowanie i upowszechnianie na terenie Uczelni informacji o nowych nabytkach zgromadzonych.

W ramach rozpowszechniania sposobów uzyskiwania informacji bibliograficznych Biblioteka dokonała rozpoznania abonowanych przez biblioteki polskie nośników komputerowych w tym zakresie oraz przeprowadziła akcję informacyjną o możliwościach i warunkach korzystania z nich.

Realizując obowiązek współpracy z katalogami centralnymi Biblioteki Narodowej oraz centralnymi systemami informacji Biblioteka przekazała: 210 opisów nowych tytułów czasopism zagranicznych do systemu ARKA, 220 opisów książek do centralnego katalogu wydawnictw zagranicznych, 100 opisów XVI-wiecznych druków obcych do centralnego katalogu starych druków, 180 opisów druków wydawanych na terenie byłego Imperium Brytyjskiego do Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego, 44 tzw. karty RZ z opisami rozpraw doktorskich i habilitacyjnych powstałych na UMCS do systemu SYNABA.

W ramach informacji masowej Biblioteka przyjęła 18 grup wycieczkowych (372 osoby) i zorganizowała 16 wystaw, m. in. następujące:

- Konstytucja 3 Maja
  - Mikołaj Konstanty Čiurlonis – litewski malarz i kompozytor
  - Maria Pawlikowska-Jasnorzewska – w setną rocznicę urodzin
  - Prezydent Lech Wałęsa w Wielkiej Brytanii – reportaż fotograficzny Juliusza Englerta
  - Ze zbiorów muzycznych Biblioteki Głównej – z okazji 200. rocznicy śmierci Mozarta.
- Cztery wystawy prezentowały publikowany dorobek zmarłych pracowników UMCS.

DZIAŁALNOŚĆ DYDAKTYCZNA

Działalność dydaktyczna Biblioteki Głównej obejmowała: szkolenie wewnętrzne pracowników, prowadzenie praktyk wakacyjnych studentów oraz przysposobienie biblioteczne studentów I roku.

Wstępnym szkoleniem wewnętrznym zostało objętych 6 nowo przyjętych pracowników. 19 ml. bibliotekarzy i magazynierów ukończyło, zorganizowany przez Oddział Prac Naukowych i Dydaktycznych w okresie od 14 I do 17 VI, kurs z podstaw bibliotekarstwa i wiedzy o Bibliotece; 10 starszych bibliotekarzy poddano rotacji w podstawowych oddziałach Biblioteki.

Dla ogółu pracowników zorganizowano, zgodnie z tradycją poniedziałowych zebranych szkoleniowych, następujące prelekcje: Automatyzacja bibliotek – dyr. mgr Jadwiga Olczakowa; Korespondencja Joachima Lelewela – dr Mieczysława Adrianek; Biblioteka Polska w Paryżu – dr hab. Małgorzata

Willama; Problemy współczesnej prasy lubelskiej – red. Leszek Gzella, Georges Clemenceau a Polska – prof. dr hab. Wiesław Śladkowski; Uczniowie Joachima Lelewela – dr Mieczysława Adrianek; Konstytucja 3 Maja – prof. dr hab. Wojciech Witkowski.

Praktyki wakacyjne studentów prowadzone były w czerwcu, lipcu i sierpniu i odbyło je 20 osób – 18 studentów bibliotekoznawstwa i 2 studentów ekonomii z następujących uczelni: UMCS, UMK w Toruniu, Uniwersytetu Wrocławskiego, WSP w Krakowie, WSP w Kielcach i WSP w Olsztynie. W czasie praktyk realizowano zajęcia zgodnie z obowiązującym programem, ponadto zorganizowano praktykantom wycieczki do Biblioteki Uniwersyteckiej KUL, Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. H. Łopacińskiego oraz do Muzeum Literackiego Józefa Czechowicza, a także do Pracowni Dydaktyki Komputerowej przy Instytucie Historii UMCS.

W okresie od 4 października 1991 r. do końca roku trwała w Bibliotece Głównej akcja szkolenia studentów I roku studiów UMCS.

Prowadziło ją 18 kustoszów i 4 bibliotekrzy dyplomowanych, którzy odbyli zajęcia dwugodzinne z 111-ma grupami. 30 osób zostało przeszkolonych indywidualnie. Łącznie Biblioteka przeszkoliła 2367 osób.

DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA I WYDAWNICZA

Biblioteka Główna, obok działalności podstawowej, posiadającej z natury rzeczy aspekty naukowe, przygotowała do opublikowania, wspólnie z Zakładem Nauk Pomocniczych Historii i Bibliotekoznawstwa UMCS, kolejny – 34/35 rocznik wydawnictwa o charakterze bibliotekoznawczym, ukazujący się dotąd pt. „Biuletyn Biblioteki UMCS”. Od wymienionego rocznika wydawnictwo to będzie nosiło tytuł „Folia Bibliologica. Biuletyn Biblioteki Głównej UMCS”.

Biblioteka kontynuowała też prace bibliograficzne. Został złożony do druku „Wykaz Publikacji Pracowników UMCS w roku 1989” oraz zaawansowany wykaz prac w 1990 r., a także wykazy prac opublikowanych w latach 1980 i 1981. Te ostatnie mają wypełnić powstałą w wydawnictwie, na skutek jego zawieszenia w swoim czasie, kilkuletnią lukę, obejmującą jeszcze rok 1983 i 1984.

W ramach bibliotecznej serii „Bibliografie Osobowe” ukazał się *Wykaz publikacji prof. Wiesława Śladkowskiego*.

Biblioteka prowadziła nadal prace nad wykazem rozpraw doktorskich i habilitacyjnych powstałych na UMCS, zaplanowanym jako publikacja z okazji zbliżającego się 50-lecia Uczelni.

BIBLIOTEKI ZAKŁADOWE

Oddział Bibliotek Zakładowych Biblioteki Głównej nadzorował pracę 25 bibliotek pozostających w jego ewidencji. Stan liczbowy bibliotek zakładowych według wydziałów i jednostek przedstawiał się następująco: Wydział Biologii i Nauk o Ziemi – 4 biblioteki, Wydział Matematyki i Fizyki – 2 biblioteki, Wydział Chemii – 1 biblioteka, Wydział Humanistyczny – 7 bibliotek, Wydział Pedagogiki i Psychologii – 1 biblioteka, Wydział Prawa i Administracji – 1 biblioteka, Wydział Ekonomii – 1 biblioteka, Wydział Filozofii i Socjologii – 1 biblioteka, Instytut Nauk Politycznych – 1 biblioteka, Instytut Wychowania Artystycznego – 1 biblioteka i 5 bibliotek pozawydziałowych, w tym 2 nowo utworzone: Nauczycielskiego Kolegium Języka Angielskiego i Nauczycielskiego Kolegium Języka Francuskiego.

Sytuacja lokalowa bibliotek zakładowych uległa dalszemu pogorszeniu na skutek wzrostu ich księgozbiorów. Jedynie Biblioteka Wydziału Pedagogiki i Psychologii, w której ukończony został kapitalny remont, uzyskała nowe pomieszczenia magazynowe. Dla wszystkich bibliotek sieci pałący wręcz stał się problem znalezienia pomieszczenia na składowanie zbiorów rzadko udostępnianych. Przeprowadzona w trzech bibliotekach: Wydziału Filozofii i Socjologii (która przejęła księgozbiór

Biblioteki zakładowe: zbiory – personel – udostępnianie (1991 r.)

Nazwa biblioteki	Zbiory w woluminach i jednostkach obliczeniowych	Personel			Udostępniono woluminów i jednostek obliczeniowych	Ilość odwiedzin
		Biblioteka Główna		Bibl. instytutowe		
		pełno zatrudn.	niepełno zatrudn.			
Bibl. Inst. Biologii	34 646	2	–	–	17 820	1 826
Bibl. Inst. Nauk o Ziemi	112 580	2	–	3	43 075	17 469
Bibl. Inst. Mikrobiologii	5 420	2	–	–	7 473	2 698
Bibl. Zakł. Biochemii	1 120	–	–	1	55	50
Bibl. Inst. Matematyki	21 803	3	–	–	6 885	8 153
Bibl. Inst. Fizyki	17 379	3	–	–	9 517	7 915
Bibl. Wydz. Chemii	38 053	2	2	–	22 412	9 645
Bibl. Inst. Fil. Polskiej	44 703	3	–	–	17 417	11 521
Bibl. Zakł. Fil. Germańskiej	13 609	3	1	–	24 149	11 936
Bibl. Zakł. Fil. Romańskiej	17 143	3	–	–	23 788	7 460
Bibl. Inst. Fil. Angielskiej	21 404	5	–	–	27 945	10 647
Bibl. Inst. Fil. Rosyjskiej i Słowiańskiej	32 010	3	–	–	16 790	14 742
Bibl. Inst. Historii	69 677	3	–	–	42 730	14 564
Bibl. Zakł. Logopedii i Jęz. Stosowanego	3 977	–	–	1	1 257	946
Bibl. Wydz. Ped. i Psych.	55 064	6	–	–	15 322	9 204
Bibl. Wydz. Prawa i Administracji	103 551	4	–	–	47 023	12 905
Bibl. Wydz. Ekonomicz.	42 925	5	–	–	81 820	17 928
Bibl. Wydz. Filozofii i Socjologii	26 531	3	–	–	13 677	8 853
Bibl. Inst. Nauk Polit.	11 659	2	1	–	8 161	7 141
Bibl. Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych	1 573	–	–	1	82	45
Bibl. Ogrodu Botanicz.	1 554	–	–	1	280	40
Bibl. Inst. Wychowania Artystycznego	11 263	3	–	–	3 502	1 605
Bibl. Naucz. Kolegium Języka Francuskiego	184	1	–	–	798	890
Bibl. Naucz. Kolegium Języka Angielskiego	328	1	–	–	1 010	960
Bibl. Central. Laborat. Aparatury Unikalnej	156	–	–	1	–	–
Razem	688 312	59	4	8	432 988	179 263

biblioteki byłego KW PZPR), Instytutu Historii i Instytutu Nauk o Ziemi – selekcja, nie stworzyła w nich rezerwy miejsca.

W 25 bibliotekach zakładowych zatrudnionych było 63 pracowników Biblioteki Głównej oraz 8 oddelegowanych przez instytuty i zakłady. Pracownicy Oddziału Bibliotek Zakładowych przepracowali łącznie 13 011 dni. Zwiększone urlopy wypoczynkowe uzyskane przez 39 osób oraz

zwolnienia lekarskie (z których cztery były długotrwałe) spowodowały, że praca w bibliotekach zakładowych prowadzona była przy absencji równającej się 13 etatom (3400 dni).

Księgozbiór bibliotek zakładowych w dniu 31 grudnia liczył łącznie 688 312 woluminów i jednostek obliczeniowych, w tym: 518 900 woluminów i jednostek druków zwartych, 124 638 wol. czasopism (3 700 tyt.) oraz 44 591 jednostek zbiorów specjalnych.

W ciągu roku wpłynęło do bibliotek 18 814 woluminów i jednostek obliczeniowych, ubyło 5 896 wol. (druki zbędne i ubytki stwierdzone w czasie inwentaryzacji). Stan liczbowy księgozbiorów bibliotek zakładowych powiększył się w sumie o 12 918 woluminów i jednostek obliczeniowych.

Do katalogu centralnego bibliotek zakładowych włączono 7540 kart.

Ze zbiorów bibliotek korzystało 14 044 czytelników oraz 42 instytucje. Liczba czytelników wzrosła o 1155. W czytelniach i wypożyczalniach odnotowano 179 265 odwiedzin (o ponad 27 000 więcej, niż w 1990 r.). Udostępniono łącznie 432 988 woluminów i jednostek.

Biblioteki zakładowe prowadziły także działalność informacyjną. Udzieliły łącznie 4216 informacji bibliotecznych i 220 informacji bibliograficznych. W bibliotekach: Wydziału Chemii, Instytutu Biologii i Instytutu Mikrobiologii prowadzone były zajęcia bibliograficzne dla studentów. Biblioteka Instytutu Nauk o Ziemi kontynuowała przekazywanie Bibliotece AGH w Krakowie, prowadzącej centralną informację o literaturze z dziedziny geologii i pogranicza geologii, opisów czasopism zawierających publikacje z tej dziedziny. Biblioteka Instytutu Filologii Polskiej zorganizowała wystawę podręczników i monografii z zakresu historii literatury polskiej.

W bibliotekach: Instytutu Matematyki, Instytutu Fizyki, Zakładu Filologii Romańskiej oraz Wydziału Pedagogiki i Psychologii przeprowadzono, a w Bibliotece Wydziału Prawa i Administracji ukończono, inwentaryzację zdawczo-odbiorczą księgozbiorów.

W bibliotekach: Wydziału Chemii i Instytutu Filologii Rosyjskiej i Słowiańskiej przeprowadzono, realizując zarządzenie Ministra Kultury i Sztuki, inwentaryzację sprawdzającą.

W zakończeniu sprawozdania należy raz jeszcze zaakcentować trudności lokalowe Biblioteki Głównej i bibliotek zakładowych UMCS oraz trudności organizacyjne wynikłe ze zmniejszenia stanu zatrudnienia pracowników działalności podstawowej. Jeśli się do tego doda malejące środki na zakup materiałów bibliotecznych oraz przewidywaną dalszą redukcję etatów, rok następny rysuje się jako okres jeszcze większych problemów.

W ROKU 1991 PRZESTALI PRACOWAĆ W BIBLIOTECE

Abramek Anna	1.12.1972 – 22.01.1991
Abramowski Jacek	1.12.1988 – 3.08.1991
Adrianek Mieczysława	1.09.1950 – 30.06.1991
Andrzejewska Maria	20.10.1975 – 31.10.1991
Barwicki Kazimierz	1.02.1991 – 15.09.1991
Bobolewska Waława	13.02.1968 – 31.12.1991
Cempel Krystyna	1.06.1957 – 30.06.1991
Fiok Grażyna	1.10.1979 – 1.09.1991
Gajowniczek-Tyszkiewicz Grażyna	15.10.1988 – 31.12.1991
Głębocka Bożena	20.09.1989 – 31.12.1991
Jakubik Bożena	1.12.1973 – 31.03.1991
Kapiszewska Henryka	1.09.1969 – 30.06.1991
Konecki Jerzy	1950 – 31.08.1991
Koprianiuk Eugenia	23.11.1973 – 31.12.1991
Lewicka Olga	1.06.1978 – 30.09.1991
Matysa Aleksander	1.11.1968 – 23.03.1991
Okoń Bronisława	1.05.1974 – 31.08.1991
Pawelec Stefan	1.09.1950 – 30.09.1991
Prus Danuta	15.04.1991 – 30.08.1991
Szczerbicka Halina	15.08.1989 – 15.08.1991
Szymkiewicz Jadwiga	1.03.1966 – 29.03.1991